

وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِذَا أَحْسَنْتُمْ أَحَدَكُمْ إِسْلَامًا⁽¹⁾ فَكُلُّ حَسَنَةٍ تَعْمَلُهَا تُكْتَبُ لَهُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ، وَكُلُّ سَيِّئَةٍ تَعْمَلُهَا تُكْتَبُ لَهُ بِعِشْرِينَ⁽²⁾.
وَفِي رِوَايَةٍ إِلَّا أَنْ تَحَاوَرَ اللَّهُ عَتَهَا⁽³⁾. رَوَاهُ الشَّيْخَانُ.

Yine ondan, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir: Biriniz güzel Müslüman olursa⁽¹⁾ her iyiliği on kat yazılır, yedi yüze kadar çıkar. Her kötülüğü de misli ile yazılır⁽²⁾. Bir rivayette de, Allah ondan vazgeçerse (hiç yazılmaz) denilmiştir⁽³⁾. Şeyhain rivayet etmiştir.

عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ⁽⁴⁾ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ⁽⁵⁾ وَفِي قَلْبِهِ وَزَنْ شَعِيرَةٍ مِنْ إِيْمَانٍ⁽⁶⁾ وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي قَلْبِهِ وَزَنْ بُرَّةٍ مِنْ إِيْمَانٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي قَلْبِهِ وَزَنْ دَرَّةٍ مِنْ إِيْمَانٍ⁽⁷⁾. قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فَمَنْ شَكَ فَالْتَمَأْ: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ [النساء: 53].

Enes'ten, Peygamber sallallahu aleyhi ve Sellem şöyle demiştir: Ateşten çıkar⁽⁴⁾ lailahe illallah⁽⁵⁾ diyen. Bir rivayette de: Kalbinde arpa kadar iman olan⁽⁶⁾ denilmiştir. Cehennemden çıkar kalbinde buğday kadar iman olan. Ateşten çıkar kalbinde zerre kadar iman olan⁽⁷⁾. Ebu Said şöyle demiştir: Üphesi olan: "Allah zerre kadar zülüm etmez" (Nisa: 53) ayetini okusun.

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْيَهُودِ قَالَ لَهُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ آتِيَنِي فِي كِتَابِكُمْ تَقْرَعُونَهَا لَوْ عَلَيْنَا مَعْتَرِ الْيَهُودِ نَزَلَتْ لَأَتَّخِذْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ عِيدًا. قَالَ: أَيُّ آيَةٍ؟ قَالَ: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ⁽¹⁾ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي⁽²⁾ وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ Hazreti Ömer radyallahu anhten, bir Yahudi ona: Ey Müminlerin Emiri, kitabınızda okuduğunuz bir ayet vardır ki eğer biz Yahudilere inseydi, o günü bayram edinirdik, dedi. O da: "Hangi ayet?" dedi. O da: "Bugün dininizi tamamladım⁽³⁾, nimetimi tamam ettim⁽⁴⁾ ve sizin için İslam'ı din olarak öğendim" (Maide: 3) dedi.

- (1) Yani Allah'a ihlasla ibadet ederse demektir.
(2) Sahih hadistir: Buhari, 42; Müslim, 129; Ahmed, Müsned, 2/317; İbn Hibban, Sahih, 228.
(3) Sahih hadistir: Buhari, 41; Nesei, 5013; Ebu Said el - Hudri kanalından.
(4) Yani Allah'ın onlara şefaati etme izni verdiği kimselerin aracılığı ile yahut Allah Teala'nın rahmeti ile.
(5) Ayrılmaz parçası Muhammedün resulullah ile beraber.
(6) Yani kim kelime-i şahade-i itiraf ederek ölü de kalbinde de bazı vacipleri terk ettiği ya da bazı haramları yaptığı için eksik iman olursa, demektir. Arpa yahut buğday yahut zerre kadar tabirinden bundan başkası anlaşılır. Şaite arpa habbesi demektir, bürre buğday tanesi demektir, zerre de küçük karınca demektir. Kiyamet kitabında eşsiz hadisler gelecektir, inşaallah.
(7) Sahih hadistir: Buhari, 44, 4476, 6565; Müslim, 193; Tirmizi, 2593; İbn Mace, 4312; Ahmed, 3/116, 173, 276; İbn Ebi Asim, Sünnet, 850; İbn Hibban, Sahih, 8474.
(8) Şeriatlarını ve hükümlerini açıklamak ve onu bütün dinlerin üzerine çıkarmakla.
(9) Sizi din işlerini yerine getirmeye muvaffak kılmakla, içinde bulunduğunuz hac da buna dahildir.

فَقَالَ عُمَرُ: قَدْ عَرَفْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ وَالْمَكَانَ الَّذِي نَزَلَتْ فِيهِ عَلَى النَّبِيِّ وَهُوَ قَائِمٌ بِعَرَفَةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ⁽¹⁾. رَوَاهُمَا الشَّيْخَانُ وَالتِّرْمِذِيُّ.

Hazreti Ömer de şöyle dedi: Biz o günü ve indiği yeri biliyoruz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Arafat'ta kıyamda idi ve Cuma günü idi⁽¹⁾. Bu ikisini Şeyhain ile Tirmizi rivayet etmişlerdir.

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمُؤَجَّبَاتِ⁽²⁾؟ فَقَالَ: مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ⁽³⁾ وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ⁽⁴⁾.

Cabir diyor ki: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e bir adam geldi: Ya Resulallah, lazım kılan iki şey⁽²⁾ nedir, dedi? O da: Kim hiçbir şeyi Allah'a şirk koşmadan ölüirse, cennete girer⁽³⁾ ve kim Allah'a şirk koşarak ölüirse, cehennem girer, dedi⁽⁴⁾.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَحَاوَرَ لَأُمِّيَ مَا حَدَّثتَ بِهِ أَنفُسَهَا⁽⁵⁾ مَا لَمْ يَتَكَلَّمُوا أَوْ يَعْمَلُوا بِهِ⁽⁶⁾. رَوَاهُمَا مُسْلِمٌ.

Ebu Hureyre'den, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir: Allah ümmetimin içinden geçen şeyleri⁽⁵⁾ affetti, onu konuşmadıkça veya uygulamadıkça⁽⁶⁾. Bu ikisini Müslim rivayet etmiştir.

- (1) Sahih hadistir: Buhari, 45, 4407, 4606, 7268; Müslim, 3017; Tirmizi, 3043; Nesei, 3002, 5027; Ahmed, Müsned, 1/28; Humeydi, Müsned, 31; İbn Hibban, Sahih, 185.
(2) Yani biri cenneti diğeri de cehennemi kazandıran iki haslet nedir?
(3) Açıklama olarak yukarıda geçen bunun için de denilir.
(4) Sahih hadistir: Müslim, 93; Ahmed, Müsned, 3/325, 373, 391; Ebu Avane, 31, 32, 33, 34; bu konuda İbn Mesud'dan da rivayet vardır, Buhari, 1238; Müslim, 92, bu konuda Enes'ten de hadisler vardır, Buhari, 128.
(5) İçinden geçen şeyler günah konusunda ettiği tereddütlerdir, hadisin açık ifadesine göre onda sorumluluk yoktur. Ondan daha basiti akla gelen düşünce ile hatıradır, bunlar gönülden geçer. Ancak birincisi bulut gibi geçer, ikincisi ise akılda bir süre kaldıktan sonra gider. Akla gelen düşüncede karar vermeyip de yapmayı istemek ise sevap vardır, çünkü gelecek olan hadis bunu göstermektedir. Binaenaleyh kim bir iyilik etmek ister de yapmazsa ona bir sevap yazılır, onda günah yoktur. Geriye azım kaldı ki o da bir şeyi yapmaya karar vermektedir; onda ise hayırdan sevap, şerde de ceza vardır. Zikri geçen maksatların tertibi ve hükmü böyledir. Birileri bunu şu beyitte toplamıştır:
Kasitlar beş derecedir: Birincisi hacistir, Arkadan hatıra ve içten geçen şey gelir. Ondan sonra da düşünce öyle değildir ki onda sorumluluk vardır.
Ancak sonuncusu öyle değildir ki onda sorumluluk vardır.
(6) Sahih hadistir: Buhari, 2528, 5269, 6664; Müslim, 127; Ebu Davud, 2209; Tirmizi, 1183; Nesei, 3433, 33434, 3435; İbn Mace, 2044, 2040; Ahmed, 2 / 255, 393, 425, 374, 481; İbn Hibban, Sahih, 4334; 4335.